

конкретних ситуацій передбачає розрахунок конкретних даних з ефективності роботи підприємства та порівняння їх з нормативами чи попередніми роками для висвітлення рівня господарювання.

При роботі наукового гуртка доцільно застосовувати метод «круглого столу» – де студенти заздалегідь готуються до питання, що обговорюється. На «круглому столі» студенти намагаються обґрунтовано ставити питання по темі обговорення, аргументувати підходи до їхнього вирішення, а також повідомити приклади досвіду. За допомогою «круглого столу», члени наукового гуртка більш ґрунтовно освоюють зміст тему та її ключові проблеми.

Застосування і поєднання різних видів інтерактивного навчання надає можливості залучення значної кількості учасників та спільної діяльності викладача та студентів; навчання через взаємодію та контактне спілкування «на рівних»; краще розуміння психологічних, соціальних, виробничих проблем; виявлення та розвиток потенційних можливостей студентів, їх інтелектуальних здібностей та професійно-ділових якостей; знаходження конструктивних, рішень у різних ситуаціях та їх обґрунтування; розвиток умінь усвідомлювати проблему, ставити мету і вирішувати задачі, аналізувати, моделювати, розвивати мислення.

УДК. 657.10

Сисоєва І.М.,

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,

Балазюк О.Ю.,

к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,

Вінницький навчально-науковий інститут економіки
Тернопільського національного економічного університету

ДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ: ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ КАТЕГОРІЇ

В наукових дослідженнях для структуризації економіки за галузевими, організаційними, економічними та фінансовими ознаками використовують поняття «сектор економіки» [2].

В енциклопедичній літературі зазначено, що сектор економіки – сукупність господарських одиниць, що характеризуються однорідністю економічної діяльності або організаційною і фінансовою єдністю.

За формами власності розрізняють: державний сектор, що включає підприємства, організації, установи, що знаходяться в державній власності і під контролем державних органів; приватний – не підпорядкований державі.

За конкретними видами економічної діяльності розрізняють реальний сектор економіки, невиробничий та фінансовий. Виділяють також тіньовий сектор економіки, що характеризується здійсненням протиправних господарських операцій і операцій, що не враховуються статистикою.

При проведенні аналізу сутності, структури, динаміки, ролі в економіці державного сектору спостерігається відсутність єдиної термінології та розбіжності у визначенні базових понять. Перш за все, це відноситься до трактування понять державна власність і державний сектор. До визначення даних понять існує кілька підходів, як у вітчизняній, так і у зарубіжній літературі.

В економічній енциклопедії зазначено, що державний сектор економіки – сукупність організацій, підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності, економічної інфраструктури, державної форми власності, що є у підпорядкуванні держави й створює додаткову вартість, яка є державною власністю.

Державний сектор економіки базується на державній власності, яка переважає в сферах економіки, що мають велике народногосподарське або соціальне значення, в капіталомістких, збиткових або малоприбуткових галузях, не вигідних для приватного бізнесу. Практично державна власність представлена в таких сферах і галузях економіки:

- виробнича інфраструктура (енергетика, залізні й автомобільні дороги, засоби зв'язку, порти, водопостачання тощо). Ці галузі належать до числа найбільш капіталомістких, часто вимагають дотацій. Тому в більшості країн об'єкти інфраструктури знаходяться у державній власності;
- соціальна (невиробнича) інфраструктура – освіта, охорона здоров'я, охорона навколишнього середовища;
- наукоємні галузі, що вимагають значних початкових витрат і не забезпечують швидку і гарантовану віддачу – атомна, аерокосмічна промисловість тощо.

Державний сектор в Україні характеризується такими рисами як:

- недосконалістю структури та організаційно-правових форм господарювання (зокрема, переобтяженість державними комерційними підприємствами. Недостатній рівень корпоративних інтегрованих структур, що є важливою передумовою дієвого управління);
- розпорошеністю і неузгодженістю функцій управління між окремими органами;

- низькими показниками ефективності функціонування суб'єктів господарювання та доходності активів;
- недостатньо високою якістю управління як щодо уповноважених органів управління, так і менеджменту суб'єктів господарювання;
- відсутністю належної прозорості при прийнятті стратегічних рішень, наявністю проявів корупції та рейдерства.

Відповідно до міжнародної практики економіка країни в цілому поділяється на п'ять секторів:

- сектор нефінансових корпорацій, що складається з власне не фінансових корпорацій, квазікорпорацій і некомерційних організацій, які є ринковими виробниками товарів і не фінансових послуг;

- сектор фінансових корпорацій, що включає фінансові корпорації та квазікорпорації, фінансові і контрольовані фінансовими корпораціями, основною функцією яких є надання послуг або допоміжна діяльність у сфері фінансового посередництва;

- сектор державного управління, охоплює інституційні одиниці, що виконують функції органів державного управління як основного виду діяльності;

- сектор домашніх господарств, включає сукупність домашніх господарств і сімейні підприємства (підсобні господарства, сімейні ферми);

- сектор некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства (об'єднує неринкові некомерційні організації, фінансові і контрольовані домашніми господарствами).

Отже, головною відмінністю державного сектору за міжнародною практикою від вітчизняною є можливість проводити комерційні операції, а отже й отримувати прибуток від цих операцій.

Державний сектор економіки представляє державу як самостійного господарюючого суб'єкта, частка якого значно відрізняється в окремих країнах: традиційно мінімальна для США й значна для країн Західної Європи.

Поняттям «суб'єкт» (лат. *subjectum*) позначають носія цілеспрямованої предметної діяльності.

Згідно ст. 55 Господарського кодексу України (ГКУ) суб'єктам господарювання притаманні ознаки:

- 1) здійснюють господарську (підприємницьку) діяльність;
- 2) наділені господарською компетенцією (сукупністю господарських прав та обов'язків);
- 3) мають відокремлене майно;

4) несуть відповідальність у межах належного їм майна, крім випадків, передбачених законодавством [1].

Основною метою створення та функціонування державних комерційних підприємств є досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку, тоді як некомерційне господарювання спрямоване на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку.

Література

1. Господарський кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 436-IV/ Верховна рада України // База даних «Законодавство України». URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15/>(дата звернення: 01.01.2017).

2. Сисоєва І.М., Пославська Л.І., Балазюк О.Ю. Облік в державному секторі економіки: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017. 418 с.

УДК 339.186.001.3

Стецюк Н. Є.,

к.е.н, викладач кафедри обліку в державному секторі економіки та сфери послуг,

Тернопільський національний економічний університет

ТЕНДЕРНІ ЗАКУПІВЛІ: ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ

Прийняття в Україні нового законодавства щодо тендерних закупівель сприятиме виходу вітчизняних підприємств на світові ринки. Впровадження системи електронних закупівель ProZorro почалося влітку 2014 року із створенням пілотного проекту на допорогових закупівлях.

Тлумачення терміну «тендер» має багато значень [2, 3]: 1. Письмова позиція це заявка оферта. 2. Заява про підписку на цінні папери, торги, про намір укласти контракт або доставити товари. 3. Сповіщення про намір поставити товар по терміновому контракту. 4. Запрошення постачальникам запропонувати товар або устаткування, що відповідає встановленим вимогам.

В загальному розумінні, тендер – це конкурс, де змагаються кілька компаній на право постачати певний товар, проводити роботи чи надавати послуги. Сучасний тендер являє собою спосіб державного розміщення замовлення на поставку товарів або виконання будь-яких робіт. Проведенням такого заходу займається тендерний комітет, орган, який створюється замовником. Тендерний комітет у своїй роботі повинен керуватися положеннями Закону України про держзакупівлі і нормативними актами. Саме